



El català a la docència mèdica

Josep González i Margalef

Estudiant de 3r curs, Facultat de Medicina, Universitat de València, València

Els estudiants no volem deixar passar aquesta oportunitat per manifestar una vegada més la preocupació per la situació del català dins l'àmbit universitari i especialment a la docència mèdica. Trobem que al País Valencià tenim la situació més precària en aquest sentit i hem cregut adient dedicar-li unes paraules.

En primer lloc, és important fer palesa la importància del correcte aprenentatge lingüístic, sobretot per a unes persones que en principi van a tractar amb gent i, com a integrants d'una comunitat diglòssica, poden trobar-se qualsevol de les dues llengües oficials. Als estudiants se'ns ha insistit molt, i se'ns continua insistint, durant la nostra formació, en la necessitat d'una bona comunicació metge-malalt per a la consecució tant d'una correcta anamnesi com d'un òptim desenvolupament de la pràctica mèdica en general. L'objectiu consisteix a trencar tot tipus d'obstacle comunicatiu, de manera que els pacients puguin expressar-se lliurement sense cap dificultat afegida com seria expressar-se en una llengua que no és la que empren habitualment. Tot i que el personal docent és conscient d'això, encara ens trobem amb situacions que, desgraciadament, passen al nostre territori per haver-hi un mal enteniment lingüístic, no duent-se a terme una òptima praxi mèdica. Per aquesta raó, i evidentment per motius socioculturals que no convé que oblidem, tot i que no pertanyen intrínsecament a la temàtica que tractem, els estudiants creguem convenient

reivindicar una docència en català de qualitat a tota la universitat i concretament a tot el camp docent sanitari. Vivim en una societat diglòssica i podem exigir el dret de ser entesos i d'entendre qualsevol de les dues llengües cooficials.

El fet és que la Universitat de València ha estat tradicionalment un dels organismes que més suport han donat a la correcta difusió de la nostra llengua, dins del seu marc d'actuació. Amb la irrupció de la *Ley Orgánica de Universidades* (LOU), al 2001, i la constitució dels nous estatuts, s'ha intentat establir, amb major o menor grau d'encert, una sèrie de mesures en favor de la correcta instauració del català a la docència universitària amb, teòricament, igualtat de drets respecte al castellà, l'altra llengua oficial del País Valencià, que també ho és de la Universitat de València. Cal dir que els nous estatuts constituïts amb la LOU encara no són vigents perquè estan pendents de passar el registre legal, però que a priori sembla que no es diferencien gaire dels vigents en política lingüística. Vejam-ne els articles 150 i 151:

Article 150

Sense perjudici de regulació legal específica, són deures del personal docent i investigador, a més dels que estableixen lleis i altres articles d'aquests Estatuts, els que segueixen: (...) d) conèixer les llengües oficials de la Universitat de València.

Article 151

La relació de llocs de treball ha d'establir les places de personal docent i investigador en l'accés a les quals el coneixement de la llengua pròpia constitueix un requisit, com també el nivell exigible. En tot cas, un coneixement de la llengua pròpia superior al que s'exigeix per a la plaça es considerarà com un mèrit.

Podem observar que l'article 150 dels nous estatuts reconeix el deure del personal docent i investigador de conèixer les llengües oficials de la Universitat de València, però tot i això veiem com, al 151, no especifica quines places docents requereixen uns coneixements lingüístics constatables mitjançant titulació, deixant aquesta tasca de mans de la comissió de professorat, la funció de la qual és consultiva-assessora del Consell de Govern de la Universitat de València. L'experiència dels estudiants és que les places docents designades en els darrers temps no semblen haver demanat cap tipus de requisit lingüístic, ni tan sols per a places docents destinades als grups de valencià. Per evitar problemes com aquest, un grup

representatiu d'estudiants, durant la constitució dels nous estatuts, proposaren una esmena demanant un requisit lingüístic per a poder exercir la docència en la Universitat de València. El claustre va rebutjar aquesta proposta considerant-la innecessària a dins dels nous estatuts i no va tindre major transcendència.

Amb respecte a l'oferta del curs acadèmic, cal fer palès que el Consell de Govern de la Universitat de València va establir, per al curs 2003-2004, que les assignatures per a les quals s'oferte més d'un grup, deuen tindre almenys un de valencià, un de castellà, i la resta d'acord amb la disponibilitat del professorat. Així, en cas d'haver-hi un sol grup, aquest s'impartiria en la llengua que a aquest efecte propose el centre. El compliment d'aquestes previsions corre a càrrec dels diferents departaments, com especifica l'article 22 secció F dels estatuts:

Article 22

Són funcions dels departaments: (...) f) vetllar pel compliment de les previsions de la docència en valencià establertes en l'oferta del curs acadèmic.

Concretant ja un poc més, per a l'estudi de la situació del català a aquesta facultat, no entrarem a avaluar la distribució grupal del pla d'estudis de 1973, per restar-li només un any d'existència. El pla nou de 1998 és cert que compleix la normativa establida per l'oferta del curs acadèmic, però només des del punt de vista administratiu, ja que la realitat és que en molts casos la denominació grup de valencià és simplement una designació formal, ja que la docència s'imparteix en castellà.

Basant-nos en l'informe de docència en valencià del curs 2001-2002 elaborat pel servei de normalització lingüística de la Universitat de València, podem demostrar la precària situació en què es troba la docència en català al marc universitari, excepte casos aïllats, i en especial a les titulacions impartides a la Facultat de Medicina (taula 1). Aquests estudis han estat generalment més sol·licitats en castellà que no pas la resta d'estudis universitaris. Aquest fet també seria interessant sotmetre'l a una anàlisi profunda però per qüestions d'extensió hem preferit no aprofundir-hi.

Tot i aquestes xifres, el volum d'estudiants que escullen estudiar en català es troben amb una situació, si més no descoratjadora, ja que el grau d'incongruència entre la llengua en què es matriculen i la llengua en què realment reben la docència és molt elevat. No cal dir que estem parlant dels denominats grups «de valencià», ja que el cas contrari és molt estrany trobar-lo (taula 2).

Taula 1. Llengua de preferència a la Universitat de València (curs 2001-2002)

	Valencià	Castellà	Indiferent	No ho sap
Medicina	14,9%	77,8%	5,8%	1,5%
Odontologia	13,4%	77,9%	7,2%	1,5%
Biologia	25,6%	63,5%	8,9%	2,0%
Infermeria	23,5%	63,6%	12,3%	0,7%
Total UV	22,3%	64,7%	11,8%	1,3%

Taula 2. Anàlisi de l'oferta del curs (OCA) 2001-2002 a la Universitat de València

	Grups oferts OCA (total)	Grups oferts OCA (val.)	Impartits en valencià	Incompliment OCA val. (%)
Fisiologia	69	18	2	88,9
Patologia	47	9	2	77,8
Bioquímica i Biologia Molecular	223	36	16	55,6
Anatomia i Embriologia	54	0	8	27,3
Pediatría, Obstetricia i Ginecologia	58	0	0	100,0
Estomatologia	56	0	0	100,0
Total	5943	1252	619	50,55

Aquesta situació es fa encara més greu, si això és possible, si exposem el fet que, cara als estudiants de medicina, les assignatures optatives ofertes amb més d'un grup no inclouen l'opció de valencià, mentre que, cara a la legalitat l'administració distribueix els grups en un de castellà i un altre de valencià, que realment no existeix.

És prou trist que, pels motius exposats al començament, siga precisament la Facultat de Medicina la que més departaments tinga que ofereixen grups de valencià i que en realitat, no imparteixen la docència en la llengua amb què es denomina el grup.

Com a últimes dades significatives, remarcarem la diferència entre la demanda d'assignatures en valencià i l'oferta real que es dona, fet que definitivament demostra que actualment la política lingüística de la Universitat de València no està sent efectiva.

És cert que els estatuts de la LOU encara no són vigents. La política del Servei de Normalització Lingüística radica a emprar mesures d'acció positiva per tal d'aconseguir la capacització lingüística del personal que ocupe places amb requeriment lingüístic. Malgrat els esforços del servei de normalització, els quals posen a disposició del personal docent cursos de capacització lingüística no assistencials i tutelats, no observem cap millora per part del professorat, tot i el coneixement de la necessitat d'una millora en la preparació lingüística per part del personal sanitari.

La realitat és que, tal i com estan les coses actualment, la docència en català a la Facultat de Medicina de la Universitat de València pareix deure's, més que res, a la bona voluntat d'uns pocs professors i a la lluita constat en què es troba l'alumnat. Si a açò s'afegeix que, amb el nou projecte europeu, s'obrin uns nous horitzons culturals al marc universitari, no podem saber quina direcció prendrà la situació conflictiva en què es troba la nostra llengua.